

ΑΝΟΙΚΤΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Διδακτική Φιλολογικών Μαθημάτων

Πρόγραμμα Επαγγελματικής Κατάρτισης Φιλολόγων

2020-2021

Παιδεία είναι αυτό που επιβιώνει όταν όλα όσα έχουν μαθευτεί ξεχνιούνται.

B.F. Skinner, 1904-1990, Αμερικανός ψυχολόγος

Διδακτική Φιλολογικών Μαθημάτων

Στο ετήσιο πρόγραμμα παρουσιάζονται σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας και αξιολόγησης όλων των φιλολογικών μαθημάτων. Ο βασικός άξονάς του στηρίζεται σε βιωματικά εργαστήρια στα οποία οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν με ατομικές και ομαδικές εργασίες.

Το πρόγραμμα οργανώνεται σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα, τις Οδηγίες για τη διδασκαλία και αξιολόγηση των φιλολογικών μαθημάτων, το εκάστοτε σχέδιο μαθήματος, και στηρίζεται σε διαδραστικές και συμμετοχικές ενέργειες που καθιστούν τη μάθηση ενεργή και ενδιαφέρουσα.

Παιδαγωγικά αναγνωρίζονται και προσεγγίζονται με ιδιαίτερη ευαισθησία και τεχνικές διδασκαλίας μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες (προφορικά εξεταζόμενοι) και μαθησιακά κενά που χρήζουν εξατομίκευσης προκειμένου να κινητοποιηθούν και να συμμετέχουν ουσιαστικά. **Εκπαιδευτικά**, προβάλλονται τρόποι αμφίδρομης επικοινωνίας εκπαιδευτικού – μαθητή που στηρίζονται στη βιωματική και ομαδοσυνεργατική μάθηση, στη διαθεματικότητα και διεπιστημονικότητα ως προς την οργάνωση και παρουσίαση των εννοιών και στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.

Αρχή μας είναι ο εκπαιδευτικός του μέλλοντος να ζει το παρόν εντάσσοντας το μέλλον στην καθημερινότητά του, καινοτομώντας και λειτουργώντας ως πρότυπο ήθους, αριστείας και αέναης εξέλιξης για τους μαθητές του.

Σε ποιούς απευθύνεται το πρόγραμμα

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε Φιλολόγους και Φοιτητές Φιλολογικών Σχολών, που θέλουν να εργαστούν στην εκπαίδευση.

Αναμενόμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Με το πέρας του ετήσιου προγράμματος οι εκπαιδευόμενοι καθίστανται ικανοί να:

1. Σε επίπεδο Γνώσεων:

- προσδιορίζουν τις γενικές και ειδικές αρχές της διδακτικής
- διατυπώνουν σκοπούς και στόχους της μαθησιακής διαδικασίας σε όλα τα φιλολογικά μαθήματα για σχέδια μαθήματος και μικροδιδασκαλία
- αναγνωρίζουν σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας σε όλα τα φιλολογικά μαθήματα και να επιλέγουν την κατάλληλη ανάλογα με το μαθητικό κοινό
- εξηγούν τις βασικές έννοιες ανά επιστημονικό πεδίο αξιοποιώντας τη διεπιστημονικότητα, τη διαθεματικότητα
- επιλέγουν εργαλεία και μέσα από τις νέες τεχνολογίες που θα τους βοηθήσουν στην τυπολογία δραστηριοτήτων στη μαθησιακή διαδικασία
- καθορίζουν αρχές, σκοπούς και στόχους της διδασκαλίας σε ενήλικες (διδασκαλία σε Ι.Ε.Κ. και Κολλέγιο) στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης
- παρατηρούν και να αναγνωρίζουν μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες και μαθησιακά κενά

2. Σε επίπεδο Δεξιοτήτων:

- σχεδιάζουν και παρουσιάζουν σχέδιο μαθήματος και μικροδιδασκαλία
- συντάσσουν δραστηριότητες που προωθούν τη φιλαναγνωσία μαθητών και ενηλίκων
- δημιουργούν κίνητρα ενεργοποίησης και συμμετοχής μαθητών και ενηλίκων
- διαχειρίζονται καταστάσεις και επεισόδια κρίσης στη σχολική τάξη ή την εκπαιδευτική ομάδα χάρη στη συμβουλευτική ψυχολογία
- χρησιμοποιούν τη διαφοροποιημένη διδασκαλία ανάλογα με το κοινό – ειδική μεταχείριση σε μαθητές ή ενήλικες χαρισματικούς ή με μαθησιακές δυσκολίες ή κενά

3. Σε επίπεδο Ικανοτήτων:

- ενθαρρύνουν και παροτρύνουν τους μαθητές με κίνητρα και ενισχύσεις
- αντιμετωπίζουν στην πράξη γραπτά μαθητών, εντοπίζοντας θετικά σημεία και αδυναμίες
- συνεργάζονται στο πλαίσιο ομαδοσυνεργατικών δραστηριοτήτων
- εκτιμούν και υιοθετούν ως στάση ζωής την επαγγελματική ανάπτυξη και δια βίου εκπαίδευση

Το Πρόγραμμα με μια ματιά

Έναρξη: Σεπτέμβριος 2020

Λήξη: Ιούνιος 2021

Διάρκεια: 10 μήνες

Συνολικές ώρες: 650

(Δια ζώσης συναντήσεις, e-learning μαθήματα και εργασίες (σχέδια μαθήματος))

- 30 Δια Ζώσης Μαθήματα (Πρωινό Τμήμα: 10:00-14:00)
- 10 E-learning

Προγραμμα Μαθημάτων διαζώσης συναντήσεων στην Αθήνα

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΗΣ
Σάββατο 17/10/20 (10:00-14:00)	Εισαγωγή στη Διδακτική των Φιλολογικών Μαθημάτων – Ανάλυση της Τράπεζας Θεμάτων	Δόξα Χατζάκη
Κυριακή 18/10/20 (10:00-14:00)		
Σάββατο 31/10/20 (10:00-14:00)	Διδακτική της Έκθεσης 1-2	Δόξα Χατζάκη
Κυριακή 01/11/20 (10:00-14:00)		
Σάββατο 14/11/20 (10:00-14:00)	Διδακτική της Έκθεσης 3-4	Δόξα Χατζάκη
Κυριακή 15/11/20 (10:00-14:00)		
Σάββατο 28/11/20 (10:00-14:00)	Διαφοροποιημένη Διδασκαλία στα Φιλολογικά Μαθήματα	Αικατερίνη Παπαναστασίου
Κυριακή 29/11/20 (10:00-14:00)		
Σάββατο 12/12/20 (10:00-14:00)	Διδακτική της Έκθεσης 5-6	Δόξα Χατζάκη
Κυριακή 13/12/20 (10:00-14:00)		

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΗΣ
Σάββατο 09/01/21 (10:00-14:00)	Εκπαίδευση Ενηλίκων - Διδασκαλία σε ΙΕΚ-Κολλεγια	Μάνος Παυλάκης
Κυριακή 10/01/21 (10:00-14:00)	Νέες Τεχνολογίες και Διδακτική Φιλολογικών Μαθημάτων	Έμμυ Σεφεντίν
Σάββατο 23/01/21 (10:00-14:00)	Διδακτική της Λογοτεχνίας - Συνεξέταση	Δόξα Χατζάκη
Κυριακή 24/01/21 (10:00-14:00)		
Σάββατο 13/02/21 (10:00-14:00)	Αρχαία στο Γυμνάσιο	Αικατερίνη Παπαναστασίου
Κυριακή 14/02/21 (10:00-14:00)		
Σάββατο 27/02/21 (10:00-14:00)	Αρχαία στο Λύκειο	Αικατερίνη Παπαναστασίου
Κυριακή 28/02/21 (10:00-14:00)		
Σάββατο 20/03/21 (10:00-14:00)	Αρχαία στο Γυμνάσιο και το Λύκειο: Σχέδια Μαθήματος και Διαφοροποιημένη	Αικατερίνη Παπαναστασίου
Κυριακή 21/03/21 (10:00-14:00)		
Σάββατο 03/04/21 (10:00-14:00)	Ιστορία-Φιλοσοφία-Λατινικά- Ρητορική	Έμμυ Σεφεντίν & Αικατερίνη Παπαναστασίου
Κυριακή 04/04/21 (10:00-14:00)		
Σάββατο 17/04/21 (10:00-14:00)	Μεθοδολογία Μικροδιδασκαλίας και Υλοποίηση Σχεδίων Μαθήματος	Δόξα Χατζάκη
Κυριακή 18/04/21 (10:00-14:00)		
Σάββατο 08/05/21 (10:00-14:00)	Μαθησιακές Δυσκολίες - Συμβουλευτική Ψυχολογία- ΔΧΡ Σχολικής Τάξης	Ζωή Κρόκου & Μάκης Γκούμας
Κυριακή 09/05/21 (10:00-14:00)		
Σάββατο 15/05/21 (10:00-14:00)	Φιλαναγνωσία & Δημιουργική Γραφή	Εβελίνα Αραβανή
Κυριακή 16/05/21(10:00-14:00)		
Σάββατο 29/05/21 (10:00-14:00)	Παρουσιάσεις Μικροδιδασκαλιών - Μικροδιδασκαλίες & Σχέδια Μαθήματος για το βιογραφικό	Δόξα Χατζάκη
Κυριακή 30/05/21 (10:00-14:00)		

Θεματικοί Άξονες του Προγράμματος

1^η Θεματική Ενότητα Η ομάδα στην Εκπαίδευση, Γενικές Αρχές Διδακτικής,

Αξιολόγηση

Αυτή η ενότητα επικεντρώνεται σε τρεις βασικούς λειτουργικούς όρους και τομείς της εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής που είναι: η μάθηση, η διδασκαλία και η αξιολόγηση για την αποτελεσματική μάθηση.

Περιεχόμενα:

- Μάθηση μπορούμε να ορίσουμε την αλλαγή στην αντίληψη, η οποία δεν οφείλεται σε βιολογική ωρίμανση (Pieris, 2009).

Για να μάθουμε, πρέπει να συντρέχουν κάποιοι παράγοντες:

1. Κίνητρα για μάθηση
  2. Προσοχή - συγκέντρωση - αντίληψη
  3. Πειραματισμός (ρίσκο)
  4. Σύνδεση με τις ανάγκες της καθημερινότητας (εξαρτημένη γνώση / contingency reinforcement)
  - 5 Ικανότητα για προσαρμογή
- Διδασκαλία ονομάζουμε το σύνολο των ενεργειών που αποσκοπούν στην υλοποίηση των στόχων της εκπαίδευσης, σύμφωνα με τους όρους, τις αρχές και τα προτάγματα των επιστημών της αγωγής και της ψυχολογίας της μάθησης (ορισμός εργασίας).
  - Σχέδιο Μαθήματος: Η προετοιμασία της διδασκαλίας αποτυπώνεται σε ένα σύντομο και περιεκτικό σχέδιο μαθήματος
  - **Οργάνωση της μαθητικής εργασίας και διδακτικά μέσα**

Αξιολόγηση για την αποτελεσματική μάθηση/Ανατροφοδότηση: Ως **διαμορφωτική αξιολόγηση** θεωρείται η διαδικασία, η στενά συνυφασμένη με τη διδασκαλία, κατά την οποία ο εκπαιδευτικός συλλέγει πληροφορίες από κάθε μαθητή, προκειμένου να καταλήξει σε συμπεράσματα, σε αξιολογική κρίση, σχετικά με το κατά πόσο επετεύχθη ο μαθησιακός στόχος ή υπάρχει απόσταση από αυτόν.

Ο εκπαιδευτικός παρακολουθεί συνειδητά και στοχευμένα την πορεία του μαθητή προς τον στόχο και τον καθοδηγεί προς αυτόν. Αυτή η διαδικασία κάλυψης της απόστασης ανάμεσα στο σημείο που βρίσκεται ο μαθητής και στον στόχο ονομάζεται διαμορφωτική αξιολόγηση.

2^η Θεματική Ενότητα: Έκθεση

Στο ετήσιο πρόγραμμα προβάλλονται σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας και αξιολόγησης του γλωσσικού μαθήματος της Έκθεσης. Ο βασικός άξονάς του στηρίζεται σε βιωματικά εργαστήρια στα οποία οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν με ατομικές και ομαδικές εργασίες σε ρεαλιστικές συνθήκες που θα αντιμετωπίσουν στη σχολική τάξη. Η παρουσίαση οργανώνεται σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα, τις Οδηγίες για τη διδασκαλία της Έκθεσης, τις Οδηγίες αξιολόγησης από την Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων, το εκάστοτε σχέδιο μαθήματος. Επίσης στηρίζεται σε διαδραστικές και συμμετοχικές ενέργειες που καθιστούν τη μάθηση ενεργή και ενδιαφέρουσα. Αρχικά, επικεντρωνόμαστε στη μεθοδολογία σύνταξης της περίληψης, της παραγράφου, των γλωσσικών ασκήσεων και του κειμένου (παραγωγή λόγου) στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο. Επειδή κορμό στην παρουσίαση εννοιών αποτελεί η διαθεματικότητα και η διεπιστημονικότητα αξιοποιούμε εργαλεία και μέσα, που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες, για την οργάνωση και την παρουσίασή τους προκειμένου να καταστούν πιο εύληπτες από τους μαθητές, σε ένα ανανεωμένο και σύμφωνο με τις νέες απαιτήσεις σχέδιο μαθήματος. Επιπρόσθετα γίνεται μια συνοπτική προβολή της θεωρίας και της τεκμηρίωσης των γλωσσικών ασκήσεων, οι οποίες οργανώνονται σύμφωνα με συγκεκριμένη τυπολογία, βάσει των Πανελληνίων Εξετάσεων. Με ιδιαίτερη ευαισθησία προσεγγίζουμε τις ιδιαιτερότητες μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες και μαθησιακά κενά που χρήζουν διαφοροποιημένης αντιμετώπισης στη διδασκαλία και αξιολόγηση της Έκθεσης προκειμένου να βοηθηθούν ουσιαστικά. Τέλος, χάρη στην αρωγή συγκεκριμένων τεχνικών και κριτηρίων αξιολόγησης (περιγραφική και αριθμητική), στο πλαίσιο βιωματικού εργαστηρίου, αντιμετωπίζουμε στην πράξη διαγωνίσματα μαθητών που εξετάζονται γραπτά και προφορικά, σύμφωνα με το εξεταστικό σύστημα, επισημαίνοντας θετικά σημεία και αδυναμίες και ομαδοποιώντας λάθη.

Περιεχόμενα

- Οδηγίες για τη διδασκαλία της έκθεσης σε γυμνάσιο και λύκειο
- Μεθοδολογία σύνταξης της περίληψης – εφαρμογή σε γραπτά μαθητών – βιωματικό εργαστήριο
- Μεθοδολογία σύνταξης παραγράφου - εφαρμογή σε γραπτά μαθητών – βιωματικό εργαστήριο
- Θεωρία γλωσσικών ασκήσεων και τυπολογία βάσει των Πανελληνίων Εξετάσεων - εφαρμογή σε γραπτά μαθητών – βιωματικό εργαστήριο
- Μεθοδολογία σύνταξης παραγωγής λόγου - εφαρμογή σε γραπτά μαθητών – βιωματικό εργαστήριο
- Διαθεματικότητα - διεπιστημονικότητα στην παρουσίαση εννοιών σε σχέδιο μαθήματος – διαφοροποιημένη διδασκαλία στο Γυμνάσιο και Λύκειο – βιωματικό εργαστήριο
- Αξιοποίηση εργαλείων που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες για παρουσίαση εννοιών - βιωματικό εργαστήριο
- Κριτήρια αξιολόγησης των διαγωνισμάτων σε γραπτά και προφορικά εξεταζόμενους μαθητές
- Παραδείγματα διόρθωσης διαγωνισμάτων – ομαδοποίηση λαθών και επισήμανση των συνηθισμένων αδυναμιών των μαθητών - βιωματικό εργαστήριο

3^η Θεματική Ενότητα: Διαφοροποιημένη Διδασκαλία στα Φιλολογικά Μαθήματα

Παρουσιάζονται οι βασικές αρχές μιας σύγχρονης διδακτικής μεθόδου, της διαφοροποιημένης διδασκαλίας (differentiated teaching), και διδακτικές προτάσεις εφαρμογής της στο πλαίσιο της διδασκαλίας των φιλολογικών μαθημάτων. Ειδικότερα, αποσαφηνίζεται το περιεχόμενο της μεθόδου, παρουσιάζονται οι βασικές πτυχές της, τα παιδαγωγικά αξιώματα στα οποία στηρίζεται και η σημασία εφαρμογής της στη διδακτική πράξη. Προτείνονται εναλλακτικοί τρόποι, στρατηγικές και διδακτικά εργαλεία που μπορούν να αξιοποιηθούν ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μαθητών σε τάξεις μικτής ικανότητας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διαφοροποίηση της διδασκαλίας των φιλολογικών μαθημάτων στην τάξη για μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες και ΔΕΠ-Υ με τη διενέργεια της διαμορφωτικής αξιολόγησης ως αναπόσπαστο κομμάτι του μαθήματος. Παράλληλα, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά μιας διαφοροποιημένης τάξης, στοιχεία δηλαδή σχετικά με το ρόλο του εκπαιδευτικού κατά την εφαρμογή της μεθόδου και διαγράφεται το μαθησιακό περιβάλλον και το διδακτικό πλαίσιο που επικρατεί στην τάξη. Τέλος, δίνεται η δυνατότητα στους συμμετέχοντες να αναπτύξουν σχέδιο διαφοροποιημένης διδασκαλίας στα φιλολογικά μαθήματα στηριζόμενοι στις στρατηγικές που τους παρουσιάστηκαν.

Περιεχόμενα:

- Θεωρητικό υπόβαθρο και βασικές αρχές της Δ.Δ.
- Καλές πρακτικές- προϋποθέσεις για τη διαφοροποίηση
- Ορισμός της Δ.Δ.
- Η σημασία της επιλογής των μαθησιακών στόχων και της οργάνωσής τους σε τρεις πυραμίδες
- Περιεχόμενο και δυνατότητες διαφοροποιημένης διδασκαλίας
- Διαφοροποίηση επεξεργασίας
- Διαφοροποίηση τελικού προϊόντος και ο ρόλος της αξιολόγησης στη Δ.Δ.
- Στρατηγικές και μέσα διαφοροποίησης
- Χαρακτηριστικά μιας διαφοροποιημένης τάξης

Μικροδιδασκαλία

- Ανάπτυξη σχεδίου διαφοροποιημένης διδασκαλίας στα φιλολογικά μαθήματα

4η Θεματική Ενότητα: Επαγγελματική Ανάπτυξη - Εκπαίδευση Ενηλίκων - διδασκαλία σε ΙΕΚ-Κολλέγια

Εκπαίδευση ενηλίκων είναι η κάθε μορφής οργανωμένη εκπαιδευτική διαδικασία, τυπική ή άτυπη, ανεξάρτητα από περιεχόμενο, επίπεδο ή μέθοδο, βάσει της οποίας το ενήλικο άτομο αναπτύσσει τις ικανότητές του, εμπλουτίζει τις γνώσεις του, βελτιώνει τα τεχνικά και επαγγελματικά του προσόντα, με σκοπό την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του και την ενεργό συμμετοχή του στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη (UNESCO).

Περιεχόμενα:

1. Ενοιολογικό Πλαίσιο στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Θωρίες, Αρχές και Φιλοσοφία
  2. Διδακτική Μεθοδολογία στην Εκπαίδευση Ενηλίκων. Σχεδιασμός διδασκαλιών, ομάδες εργασίας, οδηγίες για την παρουσίαση της διδασκαλίας.
  3. Ο Ρόλος της Εκπαίδευσης Ενηλίκων στην Ανάπτυξη Προσωπικών Ικανοτήτων και Επαγγελματικών Δεξιοτήτων
  4. Νέες Τεχνολογίες και Εκπαίδευση Ενηλίκων
-

5η Θεματική Ενότητα: Λογοτεχνία

Στο ετήσιο πρόγραμμα παρουσιάζονται σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας του μαθήματος της λογοτεχνίας. Ο βασικός άξονάς του στηρίζεται σε βιωματικά εργαστήρια στα οποία οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν με ατομικές και ομαδικές εργασίες. Η παρουσίαση οργανώνεται σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα, τις Οδηγίες για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας, το εκάστοτε σχέδιο μαθήματος και τις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζονται ως μάθημα που, πλέον συνεξετάζεται με την Έκθεση, προκειμένου να επιτευχθεί η αναγνωστική ανταπόκριση του μαθητή. Αρχικά, επικεντρωνόμαστε στη μέθοδο διδασκαλίας με ανάλυση περιεχομένου και στη θεωρία της λογοτεχνίας. Πιο συγκεκριμένα επιδιώκεται μια οργανωμένη παρουσίαση αφηγηματικών τεχνικών και τρόπων, χαρακτηρισμοί ύφους και γλώσσας, και γενικότερα μια τυπολογία δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη μορφολογία του κειμένου. Στη συνέχεια αναδεικνύουμε δραστηριότητες που εντάσσουν τους μαθητές στη λογική της αφήγησης και της δημιουργικής γραφής. Χάρη στις νέες τεχνολογίες προτείνονται ασκήσεις που αναπτύσσουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητα του μαθητή στο πλαίσιο ομαδοσυνεργατικών δραστηριοτήτων (ψηφιακές αφηγήσεις, κατασκευή εικονοποιημένου σεναρίου – storyboard κ.α.). Επιπρόσθετα, προτείνεται ένα σχέδιο μαθήματος προκειμένου να αναδειχθούν, με οπτικοακουστικό υλικό, σύγχρονοι τρόποι διαχείρισης του λογοτεχνικού κειμένου αξιοποιώντας την ομαδοσυνεργατική - μαθητοκεντρική και βιωματική μέθοδο

διδασκαλίας. Ακόμη προβάλλεται με συστηματικό και οργανωμένο τρόπο η τυπολογία των δραστηριοτήτων της συνεξέτασης Νεοελληνικής Γλώσσας – Λογοτεχνίας, σε εθνικό επίπεδο, στο πλαίσιο των Πανελληνίων Εξετάσεων, και σε παγκόσμιο επίπεδο σε εξετάσεις εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Τέλος, στο πλαίσιο βιωματικού εργαστηρίου, αντιμετωπίζουμε στην πράξη διαγωνίσματα μαθητών, σύμφωνα με το νέο εξεταστικό σύστημα, ομαδοποιώντας και κατηγοριοποιώντας λάθη και επισημαίνοντας τα θετικά σημεία και τις αδυναμίες τους.

Περιεχόμενα

- Διδασκαλία της λογοτεχνίας σε γυμνάσιο και λύκειο σύμφωνα με το Α.Π. και τις οδηγίες για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας
- Θεωρία της λογοτεχνίας : αφηγηματικές τεχνικές και τρόποι, χαρακτηρισμοί ύφους και γλώσσας κ.α. - τυπολογία δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη μορφολογία του κειμένου – γραπτά μαθητών – βιωματικό εργαστήριο
- Εισαγωγή στη δημιουργική γραφή μέσα από ασκήσεις (ψηφιακή αφήγηση) – βιωματικό εργαστήριο
- Τυπολογία δραστηριοτήτων στη συνεξέταση Νεοελληνικής Γλώσσας – Λογοτεχνίας στο πλαίσιο των Πανελληνίων Εξετάσεων σε εθνικό επίπεδο
- Τυπολογία δραστηριοτήτων στη συνεξέταση Νεοελληνικής Γλώσσας – Λογοτεχνίας στο πλαίσιο επίσημων εξετάσεων για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση σε παγκόσμιο επίπεδο
- Παραδείγματα διόρθωσης διαγωνισμάτων που στηρίζονται στη συνεξέταση Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας, σύμφωνα με το νέο σύστημα, ομαδοποίηση λαθών και επισήμανση θετικών σημείων και αδυναμιών – βιωματικό εργαστήριο

6^η Θεματική Ενότητα: Αρχαία στο Γυμνάσιο

Με τις αλλαγές που προωθήθηκαν στο Γυμνάσιο και την απεγκλώβιση του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών από τη διαδικασία των προαγωγικών εξετάσεων, ο εκπαιδευτικός καλείται να σκεφτεί τρόπους αξιοποίησης της ευελιξίας που του προσφέρει το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (ΑΠΣ) αναφορικά με τη διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας (Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από Μετάφραση). Παράλληλα, η προώθηση νομοθετικών ρυθμίσεων για την ένταξη και την ενσωμάτωση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο σχολείο, σε συνδυασμό με τη δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι μαθητές στα Αρχαία Ελληνικά, μας φέρνουν αντιμέτωπους με την πρόκληση της ένταξης εναλλακτικών μεθόδων διδασκαλίας στο μάθημα αυτό. Τα παραπάνω αποτελούν και τον βασικό άξονα γύρω από τον οποίο οργανώνεται η συγκεκριμένη ενότητα. Στόχος είναι η παροχή θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων σε μεθοδολογικά ζητήματα και σε ζητήματα διδασκαλίας και κατ' επέκταση η υιοθέτηση μιας ευέλικτης στρατηγικής/ κουλτούρας στη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών μέσα από την εξοικείωση με τις λεγόμενες «καλές πρακτικές» και τεχνικές που ενθαρρύνουν την ανάληψη ευθύνης και την ανάπτυξη στάσεων και δεξιοτήτων αυτόνομης μάθησης από τους μαθητές.

Ακόμη, στις συναντήσεις μας θα εστιάσουμε στη σημασία της επιλογής των μαθησιακών στόχων και της οργάνωσής τους σε τρία επίπεδα, τη σημασία των προοργανωτών και της αφόρμησης για την ανάπτυξη κινήτρων για τη μάθηση με την αξιοποίηση συγκεκριμένων παραδειγμάτων. Τέλος, θα ασχοληθούμε με την κατασκευή διαδραστικού υλικού για την εκμάθηση γραμματικοσυντακτικών φαινομένων, υλικό που προωθεί την αυτοαξιολόγηση και αξιοποιεί τα πορίσματα σύγχρονων ερευνών για τον τρόπο και τη μεθοδολογία που χρησιμοποιούνται προκειμένου οι μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες να αποκτήσουν κίνητρο για τη μάθηση και τελικά γνώσεις περνώντας από το πραξιακό, στο εικονιστικό και τέλος στο συμβολικό.

Περιεχόμενα:

- Ζητήματα διδασκαλίας και Οργάνωση διδασκαλίας
- Η σημασία της αφόρμησης και τα είδη της
- Καλές πρακτικές- παραδείγματα
- Διδασκαλία γραμματικοσυντακτικού φαινομένου με επαγωγικό/ παραγωγικό συλλογισμό- παράδειγμα
- (Αυτο)αξιολόγηση
- Διαδραστικό υλικό και κατασκευή- βιωματικό εργαστήριο
- Διδακτική μεθοδολογία για το έπος και την τραγωδία
- Διαθεματικότητα και διεπιστημονικότητα στο μάθημα των α.ε. στο Γυμνάσιο- παράδειγμα
- Αρχαία και ΤΠΕ
- Βήματα για την ανάπτυξη σχεδίου διδασκαλίας

7^η Θεματική Ενότητα: Αρχαία στο Λύκειο

Αντικείμενο της συγκεκριμένης ενότητας είναι η ενημέρωση σχετικά με τα νέα δεδομένα στα γνωστικά αντικείμενα των Αρχαίων Ελληνικών, τόσο όσον αφορά στο αντικείμενο του διδαγμένου κειμένου όσο και του αδίδακτου, όπως προκύπτουν από τις πρόσφατες αλλαγές.

Περιεχόμενα:

- Αλλαγές
- Προβλήματα διδασκαλίας
- Προβλήματα και λύσεις στα σχολικά εγχειρίδια Α, Β και Γ Λυκείου
- Ζητήματα διδασκαλίας
- Οργάνωση διδασκαλίας
- Βασικές αρχές διδακτικής αδίδακτου κειμένου
- Αξιοποίηση διαδικτυακών εργαλείων στη διδακτική πράξη
- Ενεργητικές πρακτικές διδασκαλίας- παραδείγματα και εφαρμογές
- Σύνθεση υλικού (Corpus Θεματογραφία)- παράδειγμα
- Εντοπισμός θεμάτων της αττικής διαλέκτου για επεξεργασία στη σχολική τάξη - παράδειγμα και εφαρμογή
- Διαφοροποίηση υλικού με βάση το επίπεδο, τα ενδιαφέροντα, το μαθησιακό στυλ (διαδικασίες εξομάλυνσης)
- Διαμορφωτικές ασκήσεις- παραδείγματα
- Διδακτικό παράδειγμα- μικροδιδασκαλία
- Αξιολόγηση (διόρθωση) στις πανελλήνιες- βιωματικό εργαστήριο

8^η Θεματική Ενότητα: Ιστορία

Εξετάζεται η εξέλιξη της Ιστορικής Προσέγγισης και η μεθοδολογία που προτείνεται για την ανάδειξη, προβολή και μελέτη των ιστορικών γεγονότων. Διερευνάται η συγκρότηση του ιστορικού περιεχομένου με αναφορά στη μικρο και μακρο- ιστορία, μέσα από την παράλληλη σύνδεση της εθνικής με την παγκόσμια ιστορία. Αναλύεται η μεταμοντέρνα οπτική ανάδυση γεγονότων, που εντάσσονται σε θεματικές ενότητες κουλτούρας, προκειμένου να προβληθούν ειδικά ζητήματα, όπως η εξέλιξη της πολιτικής των δικαιωμάτων, η συμβολή των γυναικών στο κοινωνικό και ιστορικό γίγνεσθαι. Η διδακτική μέσω των ιστορικών πηγών αποκτά νέα διάσταση, καθώς με την αξιοποίηση λογισμικών και συνδυαστικών τεχνικών μέσων, σχετίζεται η έννοια του καταγισμού των πληροφοριών με την επικοινωνιακή τακτική προσέγγισης των ιστορικών ενοτήτων.

Περιεχόμενα:

- Διδακτική της ιστορίας
- Αξιοποίηση των ιστορικών πηγών
- Έρευνα και εκπαιδευτικά προγράμματα
- Η ιστορία ως θέμα της μουσειακής εκπαίδευσης
- Διαθεματικότητα και διεπιστημονικότητα με άλλα γνωστικά πεδία
- Ιστορία στο νέο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών

9^η Θεματική Ενότητα: Φιλοσοφία

Η διδασκαλία της Φιλοσοφίας θεωρείται σημαντικό εγχείρημα και πρέπει να συνδυαστεί με τους απαραίτητους προβληματισμούς για τη διδασκαλία της. Ο επιστημονικός τρόπος παρουσίασης της Φιλοσοφίας προϋποθέτει τη σύνδεση με την πραγματικότητα, μια πραγματικότητα που συσχετίζεται με την κουλτούρα και την καθημερινότητα των νέων.

Επιβάλλεται να αναλύεται η εξέλιξη της φιλοσοφίας ως διαδικασίας μέσα στο περιβάλλον της εξέλιξης της επιστήμης. Σε μια περίοδο που αναφερόμαστε στη δια βίου εκπαίδευση και στην κοινωνία της γνώσης, η φιλοσοφική θεώρηση μπορεί να δώσει νέες αναγνώσεις στους νέους για τον προορισμό της ζωής τους, το ρόλο τους ως ατόμων και πολιτών.

Μέσω της φιλοσοφίας η εκπαίδευση αναβαθμίζεται, διότι τα φιλοσοφικά συμφραζόμενα συσχετίζονται με τη δημιουργία φιλοσοφικών ανησυχιών. Ο νέος άνθρωπος καλείται να μελετήσει φιλοσοφικές έννοιες μέσα σε πραγματικές ιστορικές συνθήκες, όπου τα φιλοσοφικά ερωτήματα εντάσσονται στην ιστορία των ιδεών. Είναι σημαντικό ότι, στο βιβλίο, η φιλοσοφία εκλαϊκεύεται, ίσως παύει να είναι ένας περιθωριοποιημένος τομέας της

διανόησης. Περισσότερο παρουσιάζεται ως παιχνίδι ιδεών στην καθημερινή δραστηριότητα, όπου η θεωρία και η πράξη είναι αλληλένδετες για την επιβίωση σε ένα ουμανιστικό περιβάλλον.

Περιεχόμενα:

- Κατανόηση της φιλοσοφίας ως εξέλιξης των ιδεών που προέκυψε μέσα από την αναζήτηση του νοήματος της ζωής.
- Σύνδεση της εξέλιξης των φιλοσοφικών ιδεών με την εξέλιξη της επιστήμης και της τέχνης.
- Παρουσίαση των φιλοσοφικών ιδεών ως αναπαραστάσεων ευρύτερων προσωπικών και κοινωνικών προβληματισμών.
- Σύνδεση της φιλοσοφίας με την κοινωνική, πολιτική και πολιτισμική πραγματικότητα.
- Αντίληψη της φιλοσοφίας ως θεωρίας τυποποίησης προβληματισμών με σύνδεση θεωρίας και καθημερινότητας.
- Παρουσίαση της φιλοσοφίας ως λειτουργικής σκέψης, που συνδέει τη διαθεματικότητα με τη διεπιστημονικότητα μέσα από μια νέα θεώρηση για την επινοητικότητα.
- Συμβολική αντιπαράθεση της φιλοσοφίας με την τεχνολογία, με έμφαση στη δυναμική του ανθρώπινου στοχασμού.
- Εξοικείωση με την αφηρημένη λογική λειτουργικότητα και διερεύνηση προβλημάτων.
- Ένταξη της φιλοσοφίας στην επιστημονική δεοντολογία και ηθική μέσα από τη διερεύνηση υποθέσεων και την παρουσίαση θεωριών.
- Επικέντρωση στη λογική συνεκτικότητα ή τον ανταγωνισμό διαφορετικών φιλοσοφικών θεωριών με έμφαση στη διερεύνηση και την επιστημονική πρόοδο με την τυπολογία γνωστικών πεδίων.

10^η Θεματική Ενότητα: Λατινικά

Η Λατινική γλώσσα μπορεί να θεωρείται «νεκρή», αλλά η επίδραση της είναι τεράστια, αφού είναι ευρέως διαδεδομένη και μαζικά ομιλούμενη γλώσσα. Υπολογίζεται ότι το ένα όγδοο των ανθρώπων στη γη χρησιμοποιεί τη Λατινική γλώσσα ως βάση (κυρίως Γαλλική, Ιταλική, Ισπανική, Ρουμανική). Ταυτόχρονα, βέβαια, η Λατινική γλώσσα αναθερμαίνει διαρκώς τις σχέσεις της με την αρχαία ελληνική γλώσσα, η οποία αποτελεί και τη βάση της συντακτικής της δομής, μια «πηγή άντλησης» του λεξιλογίου και «πηγή έμπνευσης» της Λατινικής.

Η Λατινική γλώσσα, λοιπόν, πάτησε στα χνάρια της δικής μας αρχαιοελληνικής γλώσσας με την επίδρασή της να είναι ασύγκριτα μεγαλύτερη. Οι μαθητές και οι μαθήτριες διδάσκονται τα Λατινικά διαμέσου ενός βιβλίου που επιβίωσε από πολλές εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις, λόγω της απλότητας στη δομή του, λόγω της απότομης ομαλότητας που θέλει και νομίζει ότι πετυχαίνει για την κατάκτησή της. Άλλωστε, πραγματικός στόχος των μαθητών είναι η επιτυχία μεγάλου βαθμού στις εξετάσεις, ώστε να έχουν μια καλύτερη τύχη, συνδυαστικά με τα άλλα μαθήματα. Έτσι, τα Λατινικά «ξοδεύονται» για μια βαθμοθηρική στάση των μαθητών, κι όχι για την ανακάλυψη των τεράστιων πτυχών της.

Τα Λατινικά, εφόσον υπάρξει η δέουσα προσοχή, ενασχόληση και προσοχή πρώτα από τους διδάσκοντες και μετέπειτα από τους μαθητές, θα αποτελέσουν εισαγωγή σε ένα απέραντο κόσμο που άφησε ανεξίτηλη τη σφραγίδα του στη σημερινή πραγματικότητα. Επίσης θα αποτελέσει πηγή ουσιαστικών γνώσεων, που με την κατάλληλη διαχείριση θα μεταφέρει τη δυνατότητα για την επιτυχία του πραγματικού και πρακτικού στόχου, δηλαδή την επίτευξη ενός αξιόλογου βαθμολογικού αποτελέσματος που θα βοηθήσει στην προσπάθειά για εισαγωγή στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση και ευρύτερα επιμόρφωση.

11η Θεματική Ενότητα: Ρητορική

Μιλώντας για *Ρητορική* εννοούμε την έντεχνη προφορική επικοινωνία που συνοδεύεται από πειστική επιχειρηματολογία. Στο πλαίσιο των ρητορικών αγωνισμάτων αναφερόμαστε στην επιδεξιότητα χρήσης του προφορικού λόγου, τόσο σε πλαίσιο προετοιμασμένων ομιλιών, όσο και σε συνθήκες, όπου απαιτείται αυθόρμητη και αυτοσχέδια παραγωγή λόγου.

Τα ρητορικά αγωνίσματα:

1. Αγώνας Αντιλογίας- Επιχειρηματολογίας/ Αγχιμαχία (debate)
2. Αυθόρμητος λόγος
3. Προτρεπτικός λόγος
4. Εκφραστική ανάγνωση
5. Ομαδική συζήτηση κ.ά.

Το αυξανόμενο ενδιαφέρον που έχει εκδηλωθεί τα τελευταία χρόνια για την ένταξη της ρητορικής στην εκπαίδευση, μέσω αγώνων ρητορικής τέχνης (π.χ. οι Πανελλήνιοι Μαθητικοί Αγώνες εγκεκριμένοι απ' το ΥΠΕΠΘ ή/ και άλλων προγραμμάτων) καθώς και οι επιταγές της τεχνολογίας στη σύγχρονη εποχή της πληροφορίας, που δίνει τη δυνατότητα σε πολλούς ομιλητές να αποκτήσουν κοινό δεκάδων χιλιάδων και συχνά εκατομμυρίων σε όλο τον κόσμο (youtube, TEDx κ.ά.) μας φέρνουν αντιμέτωπους με την υφιστάμενη ανάγκη συστηματικής και ουσιαστικής καλλιέργειας του προφορικού λόγου.

Η *Ρητορική* θα δώσει στον μαθητή τα εφόδια να μετασχηματιστεί σταδιακά σε ενεργό πολίτη του μέλλοντος, ενισχύοντάς του την καλλιέργεια, την ευθυκρισία και την αυτοπεποίθηση στον δημόσιο λόγο μέσω της καλής χρήσης της γλώσσας του σώματος, της φωνής, της οπτικής επαφής, της ανάπτυξης της κριτικής σκέψης, της τεκμηριωμένης επιχειρηματολογίας, όπως επίσης και της ομαδικής συνεργασίας. Μαθαίνοντας τα εργαλεία του ρήτορα (Εύρεση, Τάξη, Λέξη, Μνήμη και Υπόκριση) καθώς και τους τρεις τρόπους για να επικοινωνεί κανείς καλύτερα (κατά τον Αριστοτέλη: Ήθος- Λόγος- Πάθος) καλλιεργούνται ιδιαίτερα οι ικανότητες έρευνας του ατόμου σε επίκαιρα, διαχρονικά και φιλοσοφικά ζητήματα και συγκροτείται η προσωπικότητα του ενισχύοντας την ευρύτητα του πνεύματος του μειώνοντάς τη μισαλλοδοξία του και ενδυναμώνοντας την ιδιότητα του ως πολίτη.

Στόχοι:

- Να αναγνωρίζουν τη σημασία της Ρητορικής στην εκπαίδευση.
- Να επιλέγουν και να εντάσσουν κατάλληλα τα ρητορικά αγωνίσματα στη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων μέσα σε ένα διαθεματικό πλαίσιο.
- Να αποδέχονται την αξία της ρητορικής τέχνης ως προς την ενεργοποίηση του ατόμου, το οποίο δρα ως «κοινωνικός διαμορφωτής», την ενδυνάμωση της ανθρώπινης σκέψης μέσα από τη διπολική θεώρηση κάθε θέματος και την ανάπτυξη πολλαπλών επικοινωνιακών ικανοτήτων: π.χ. ακρόαση, ομιλία, ανάγνωση, γραφή.

Μέθοδος: Καθ' όλη τη διάρκεια οι επιμορφούμενοι θα ασκηθούν σε βιωματικές εκπαιδευτικές τεχνικές σύμφωνα με τις αρχές και τις προδιαγραφές της Εκπαίδευσης Ενηλίκων με σκοπό την ενεργητική συμμετοχή τους, την αξιοποίηση των γνώσεων και των εμπειριών τους, την ανάπτυξη κριτικής σκέψης και δημιουργικότητας.

12η Θεματική Ενότητα: Μικροδιδασκαλία – Σχέδια μαθήματος

Στο σύγχρονο σχολείο ο εκπαιδευτικός καλείται να αντεπεξέλθει αξιοποιώντας όλες τις στρατηγικές, τα μέσα και τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή του. Πλέον η οργάνωση του μαθήματος καθίσταται επιτακτική ανάγκη προκειμένου ο διδάσκων να έχει ένα πλάνο που θα τον καθοδηγεί για να κινητοποιεί τους εκπαιδευόμενους. Στο πλαίσιο του ετήσιου προγράμματος, η ενότητα που σχετίζεται με το σχέδιο μαθήματος και τη μικροδιδασκαλία αντιμετωπίζει στην πράξη τους προβληματισμούς του εκπαιδευτικού σε σχέση με την προετοιμασία και την υλοποίηση της μαθησιακής διαδικασίας. Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάζεται το θεωρητικό πλαίσιο της μεθοδολογίας σύνταξης σχεδίου μαθήματος και εκπόνησης μικροδιδασκαλίας (20 λεπτών). Επιπρόσθετα εφαρμόζονται στην πράξη σχέδια μαθήματος σε μια ενότητα σε όλα τα φιλολογικά μαθήματα αξιοποιώντας σύγχρονες θεωρίες μάθησης και βιωματικές και ομαδοσυνεργατικές μεθόδους διδασκαλίας, προκειμένου να καταστεί δυνατή η ενεργή μάθηση και η αφύπνιση του μαθητικού κοινού. Πολύτιμος αρωγός καθίσταται η χρήση τεχνολογικών μέσων για την αξιοποίηση οπτικοακουστικού υλικού. Επίσης υλοποιείται και μια μικροδιδασκαλία (20 λεπτών) στην οποία καθοριστικό ρόλο διαδραματίζει η συμμετοχικότητα και η ενεργοποίηση των διδασκομένων. Τέλος, οι ίδιοι οι εκπαιδευόμενοι, στο πλαίσιο βιωματικού εργαστηρίου, συντάσσουν και παρουσιάζουν σχέδιο μαθήματος ή μικροδιδασκαλία ή και τα δυο, τα οποία βιντεοσκοπούνται και στη συνέχεια αξιολογούνται. Η αξιολόγηση έχει ρόλο συμβουλευτικό και καθοδηγητικό προκειμένου να λειτουργήσει ανατροφοδοτικά για τον κάθε εκπαιδευόμενο και για όλη την ομάδα του ετήσιου προγράμματος.

Περιεχόμενα

- Μεθοδολογία και αρχές σύνταξης σχεδίου μαθήματος
- Μεθοδολογία και αρχές σύνταξης μικροδιδασκαλίας
- Παρουσίαση μιας ενότητας σχεδίου μαθήματος στη Νεοελληνική Γλώσσα και αξιολόγηση της παρουσίασης – βιωματικό εργαστήριο
- Παρουσίαση μιας ενότητας σχεδίου μαθήματος στη Νεοελληνική Λογοτεχνία και αξιολόγηση της παρουσίασης – βιωματικό εργαστήριο
- Παρουσίαση μιας ενότητας σχεδίου μαθήματος στα Αρχαία από μετάφραση και αξιολόγηση της παρουσίασης – βιωματικό εργαστήριο
- Παρουσίαση μιας ενότητας σχεδίου μαθήματος στα Αρχαία από πρωτότυπο και αξιολόγηση της παρουσίασης – βιωματικό εργαστήριο
- Παρουσίαση μιας ενότητας σχεδίου μαθήματος στην Ιστορία και αξιολόγηση της παρουσίασης – βιωματικό εργαστήριο
- Παρουσίαση μιας μικροδιδασκαλίας και αξιολόγηση της παρουσίασης - βιωματικό εργαστήριο
- Παρουσίαση από τους εκπαιδευόμενους ενός σχεδίου μαθήματος ή μιας μικροδιδασκαλίας ή και των δυο και αξιολόγηση της παρουσίασης μετά από βιντεοσκόπηση - βιωματικό εργαστήριο

13^η Θεματική Ενότητα: Μαθησιακές Δυσκολίες–Διαχείριση Προβλημάτων Σχολικής Τάξης

Οι μαθησιακές δυσκολίες αποτελούν μία σχετικά ετερογενή ομάδα δυσκολιών που σχετίζονται, αλλά και επηρεάζουν, κυρίως, τη σχολική επίδοση. Αρκετές είναι οι απόπειρες των επιστημόνων που προσπάθησαν να δώσουν έναν ευρύτερα αποδεκτό ορισμό για τις μαθησιακές δυσκολίες χωρίς, όμως, ακόμα και σήμερα να υπάρχει η επιθυμητή συναίνεση (Little, Akin-Little, & Richards, 2006). Μελετώντας τους ορισμούς που κατά καιρούς δίνονται για τις μαθησιακές δυσκολίες, εντοπίζουμε ως κοινό πρωταρχικό παράγοντα αναφοράς την ανάγνωση. Οι αναγνωστικές δυσκολίες αρκετές φορές αποδίδονται από τον όρο δυσλεξία (International Dyslexia Association, 2002), μια διαταραχή με νευρολογική βάση, συχνά κληρονομική, όπως αναφέρουν ο Πόρποδας (1997) και ο Αναστασίου (1998), η οποία εδράζεται στον χώρο της ανάγνωσης και της ορθογραφημένης γραφής και εκδηλώνεται με σημαντικό αριθμό λαθών στην ανάγνωση (Olson, 2005). Εξαιτίας της σύγχυσης που περιβάλλει τον όρο δυσλεξία, αφού δεν μπορεί να υπάρξει ένας κοινά αποδεκτός ορισμός, παρά μόνο αποδεκτά κριτήρια αποκλεισμού (Reid, 2005), προτείνεται να αποδίδεται περιφραστικά ως ειδική μαθησιακή δυσκολία στην ανάγνωση. Η Παγκόσμια Ένωση Νευρολογίας έδωσε έναν ορισμό αποκλειστικά για τη δυσλεξία: *«Δυσλεξία είναι μια ανικανότητα που εμφανίζεται με δυσκολία στην εκμάθηση της ανάγνωσης, παρά την παραδοσιακή διδασκαλία, την επαρκή νοημοσύνη και τις κοινωνικο – οικονομικές ευκαιρίες. Οφείλεται σε θεμελιώδεις γνωστικής μορφής ανικανότητες που είναι συχνά οργανικής αιτιολογίας»* (όπως παρατίθεται στα: Mississippi Department of Education, 2002; Shaywitz, Escobar, Shaywitz, Fletcher, & MaKuch, 1992).

Λίγα χρόνια αργότερα ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (1997) στο εγχειρίδιο “Ταξινόμηση ICD – 10 Ψυχικών Διαταραχών και Διαταραχών Συμπεριφοράς”, αναφέρθηκε στην ειδική μαθησιακή δυσκολία της ανάγνωσης και την κατέταξε ως υποκατηγορία των “Ειδικών αναπτυξιακών διαταραχών των σχολικών ικανοτήτων” (F81:304). Στην περιγραφή αυτή τονίζονται: η απρόσμενα χαμηλή επίδοση, η ασυμφωνία νοητικού δυναμικού και επίδοσης και οι παράγοντες αποκλεισμού.

Όλοι αυτοί οι ορισμοί και οι προσπάθειες αποσαφήνισης της έννοιας και των χαρακτηριστικών της δημιούργησαν μεγαλύτερη σύγχυση στους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι ήθελαν ξεκάθαρες διευκρινίσεις του τι είναι η δυσλεξία και καθοδηγητικές οδηγίες αντιμετώπισής της στην καθημερινή σχολική πραγματικότητα. Το τοπίο γίνεται ακόμα πιο θολό με το πλήθος των προτεινόμενων παρεμβάσεων και των (συχνά δαπανηρών) προγραμμάτων που έχουν αναπτυχθεί αναφορικά με τη δυσλεξία (Reid, 2003).

Επιπλέον ο Silver (2001) αναφέρει ότι υπάρχουν πολλές αναφορές γονέων οι οποίοι αμφισβητούν τις προτεινόμενες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις και έτσι, επιβεβαιώνεται ότι η αποτελεσματική παρέμβαση για ένα παιδί, για κάποιο άλλο μπορεί να μην έχει τα αναμενόμενα οφέλη. Είναι σαφές πλέον ότι η έρευνα για τις παρεμβάσεις θα πρέπει να στραφεί στη σχολική αίθουσα.

Περιεχόμενα:

- **Ορισμός των Μαθησιακών Δυσκολιών**
- Μοντέλα κατηγοριοποίησης των Μαθησιακών Δυσκολιών
  - Μοντέλο της απόκλισης
  - Μοντέλο της υποεπίδοσης
  - Μοντέλο ενδοατομικών διαφορών
  - Μοντέλο διαφοροποιημένης διδασκαλίας
- **Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες**

- Ποιες είναι οι Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες
- Δυσλεξία
- Δυσορθογραφία, Δυσαναγνωσία, Δυσγραφία
- Τα χαρακτηριστικά των Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών
- Ανίχνευση και πρώτη αντιμετώπιση των Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών
- Παρέμβαση, Υποστήριξη και Αντιμετώπιση των Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών

Η ανομοιογένεια και πολυπολιτισμικότητα που χαρακτηρίζει, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, τις σχολικές τάξεις, σε συνδυασμό με τον διαφορετικό ρυθμό επικοινωνίας και μάθησης των παιδιών, αναδύει σημαντικά προβλήματα στην εκπαιδευτική πράξη και καταδεικνύει έντονα την ανάγκη για την εξεύρεση μεθόδων και μέσων που θα προσφέρουν ίσες ευκαιρίες για συμμετοχή και μάθηση σε όλους του μαθητές.

Η διαφοροποιημένη διδασκαλία και η εφαρμογή της στις σχολικές τάξεις αποτελεί μια μεθοδολογία που συμβάλλει στην κατεύθυνση αυτή. Με την προσαρμογή της διδασκαλίας στα μέτρα και ενδιαφέροντα των μαθητών και με την τροποποίηση του διδακτικού περιεχομένου, της διδακτικής διαδικασίας και του μαθησιακού περιβάλλοντος, επιδιώκει τη συνολική εμπλοκή των συμμετεχόντων στη μαθησιακή διαδικασία προς όφελος όλων. Επομένως, είναι ένας οργανωμένος, αλλά και ευέλικτος τρόπος εκ των προτέρων προσαρμογής της διδασκαλίας και μάθησης, προκειμένου να βοηθήσει όλους τους μαθητές να επιτύχουν το μέγιστο δυνατό μαθησιακό επίτευγμα.

Η ανάπτυξη διαφοροποιημένων πρακτικών σε μια σχολική τάξη δεν μπορεί παρά να στηρίζεται στην επίγνωση των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος, της ευαισθησίας και αποκριτικότητας κάθε παιδιού και στη διαρκή προσαρμογή του διδακτικού περιεχομένου. Μια «διαφοροποιημένη» σχολική τάξη προσφέρει διαφορετικά «μονοπάτια» για την κατάκτηση της γνώσης, αντιμετωπίζει άμεσα και συνεργατικά τα προβλήματα που εμφανίζονται και προκαλεί τον εκπαιδευτικό να υποστηρίξει και να ενεργοποιεί όλους τους μαθητές του.

Περιεχόμενα:

- Παράγοντες σχολικής αποτυχίας
- Προβλήματα Σχολικής Τάξης
- Διαχείριση προβλημάτων σχολικής τάξης
- Η φιλοσοφία της διαφοροποιημένης διδασκαλίας
- Οι διαστάσεις της διαφοροποιημένης διδασκαλίας
- Η διαφοροποίηση της διδασκαλίας ως μέσο διαχείρισης των προβλημάτων
- Προτεινόμενες στρατηγικές και δραστηριότητες

Μαθησιακές

Δυσκολίες

14η Θεματική Ενότητα: Φιλαναγνωσία και Δημιουργική Γραφή

«Κάθε άνθρωπος μπορεί να γράψει ένα μυθιστόρημα, το μυθιστόρημα της ζωής του», είχε πει χαρακτηριστικά ο Κ. Ταχτσής, επιβεβαιώνοντας την άποψη ότι τελικά η συγγραφή ενός λογοτεχνικού κειμένου δεν αποτελεί μια προνομιακή δυνατότητα λίγων ανθρώπων αλλά πολύ περισσότερων» (Καρακίτσιος, 2016: 24), πράγμα που προϋποθέτει μια γκάμα συγγραφικών τεχνικών που μαθαίνονται και εξελίσσονται συνεχώς μέσω της Δημιουργικής Γραφής (Αραβανή & Μπλιούμη, 2018).

Οι παραδοχές αυτές έχουν εισχωρήσει και στο σχολείο και ειδικότερα στη σκοποθεσία και στοχοθεσία του μαθήματος της Λογοτεχνίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σύμφωνα με το ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών (2011). Ως εκ τούτου σημειώθηκαν αλλαγές στον τρόπο εξέτασης των μαθητών στο μάθημα της «Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας» (ΦΕΚ 126/Α/11/11/2016, εφεξής ΠΔ). Πιο συγκεκριμένα, η τελική αξιολόγησή τους επικεντρώνεται στη διδακτική αξιοποίηση της ανταπόκρισής τους ως αναγνώστες και, για πρώτη φορά, σε δραστηριότητες δημιουργικής γραφής, με τις οποίες ελέγχεται ο βαθμός εξοικείωσής τους με την «Ποιητική» της Λογοτεχνίας (Ι.Ε.Π., 2016). Μέσα σε αυτό το νέο εκπαιδευτικό πλαίσιο κινείται το συγκεκριμένο σεμινάριο που έχει ως γενικότερο σκοπό τη γνωριμία (θεωρητική και δημιουργική- βιωματική) με τη Δημιουργική Γραφή και την παραγωγή λόγου και ειδικότερες θεματικές ενότητες:

1. Θεωρητική και μεθοδολογική προσέγγιση της πράξης της αφήγησης και των τρόπων εκφοράς του αφηγηματικού λόγου (αφήγηση- περιγραφή)
2. Οι έννοιες του αφηγήματος, του αφηγητή, του σκηνικού, των χαρακτήρων, της πλοκής, της οπτικής γωνίας, του τρόπου και του χρόνου
3. Η Αυτορρυθμιστική Στρατηγική (Self-Regulated Strategy) στην παραγωγή αφηγηματικών κειμένων- Δημιουργία αφηγηματικής αλυσίδας (storyline)
4. Τρόποι αξιοποίησης τεχνικών ενδυνάμωσης της έκφρασης και γραφής μέσα σε ένα κανονιστικό πλαίσιο (φάση προετοιμασίας- εξάσκησης- εμπέδωσης- αξιολόγησης).

15^η Θεματική Ενότητα:

Σχεδιασμός Βιογραφικού Σημειώματος – Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας

Το εργαστήριο για το σχεδιασμό του βιογραφικού σημειώματος και τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας, έχει στόχο να εξοπλίσει τους καταρτιζόμενους με προσωπικές δεξιότητες και επαγγελματικά εργαλεία, απαραίτητα στην αναζήτηση εργασίας.

Περιεχόμενα:

1. Σχεδιασμός ατομικού φακέλου δεξιοτήτων (portfolio):
  - a. Βιογραφικό σημείωμα με το πρότυπο Europass
  - b. Συνοδευτική Επιστολή
  - c. Συστατικές Επιστολές
  - d. Παρουσίαση επαγγελματικών projects
2. Συμπλήρωση των εγγράφων Europass
3. Το Ευρωπαϊκό διαβατήριο δεξιοτήτων και η χρησιμότητά του
4. Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας
  - a. Τμηματοποίηση της αγοράς και επιλογή επαγγελματικού τομέα
  - b. Ανάπτυξη επικοινωνιακών και οργανωτικών δεξιοτήτων
  - c. Δημιουργία σεναρίων επαγγελματικής συνέντευξης

Υπεύθυνη Προγράμματος:

Χατζάκη Δόξα, Φιλολόγος, MA Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός και Διδασκαλία, Πιστοποιημένη Εκπαιδεύτρια Ενηλίκων

Επιμορφωτές:

1. **Αραβανή Εβελίνα**, MEd, PhD, Post- doc, Διδακτική μεθοδολογία- Διδακτική Νέων Ελληνικών- Δημιουργική Γραφή
2. **Γκούμας Μάκης**, Δρ. Ειδικής Παιδαγωγικής
3. **Κουλουμπαρίτη Αλεξάνδρα**, MEd, PhD, διδάσκουσα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών
4. **Κρόκου Ζωή**, Δρ Ειδικής Παιδαγωγικής.
5. **Παυλάκης Μάνος**, Σύμβουλος Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης Ανθρώπινων Πόρων, Εκπαιδευτής Ενηλίκων.
6. **Παπαναστασίου Κατερίνα**, Φιλολόγος Εκπαιδεύτρια Ενηλίκων,
7. **Σεφεντίν Έμμη**, Φιλολόγος, Ειδική Παιδαγωγός
8. **Χατζάκη Δόξα**, Φιλολόγος, MA Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός και Διδασκαλία, Πιστοποιημένη Εκπαιδεύτρια Ενηλίκων

Οι Παροχές του Προγράμματος με μια ματιά

1. Βεβαίωση (Πιστοποιητικό Ετησίου Προγράμματος - 650 ώρες)

Η βεβαίωση παρέχεται από το Κέντρο Δια Βίου Μάθησης του ΑΙΕ. Το Κέντρο Δια Βίου Μάθησης με το διακριτικό τίτλο "Βασιλική Μιχαλοπούλου Κέντρο Δια Βίου Μάθησης I" λειτουργεί σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και έχει πιστοποιηθεί με την υπ. αρ. 2100587 άδεια από τον ΕΟΠΠΕΠ, εποπτευόμενο οργανισμό του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων.

2. Βεβαίωση Μικροδιδασκαλίας
3. Ελεύθερη πρόσβαση σε όλα τα Διαζώσης Σεμινάρια του ΑΙΕ
4. Σημειώσεις
5. E-books

Διαδικασία Εγγραφής και Δίδακτρα

Δίδακτρα: 1000€ (καταβάλλονται σε 8 ισόποσες δόσεις των 125€ ή εφάπαξ με την εγγραφή και με έκπτωση 200€, τελικό ποσό 800€). Άνεργοι: 800€ (απαραίτητη η βεβαίωση ανεργίας), Φοιτητές 800€, Πολύτεκνοι 800€, ΑμΕΑ 800€, (καταβάλλονται σε 8 ισόποσες δόσεις των 100€ ή εφάπαξ με την εγγραφή)

Δικαιολογητικά: Αίτηση εγγραφής, αντίγραφο πτυχίου και αντίγραφο ταυτότητας (απλές φωτοτυπίες).

info@anoikto.edu.gr Περισσότερες πληροφορίες: 210-3846930 (Τρίτη έως Παρασκευή 11:00-19:00) www.anoikto.edu.gr

«Το ερώτημα δεν είναι ποιος θα μου το επιτρέψει, αλλά ποιος θα με σταματήσει»

Αυτή η φράση της Άιν Ραντ (1905-1982, Αμερικανίδα συγγραφέας και φιλόσοφος) συμπυκνώνει όλη τη φιλοσοφία του Ανοικτού Ίδρυματος Εκπαίδευσης, από την ίδρυσή του έως και σήμερα.

Ποιοί Είμαστε

Το Ανοικτό Ίδρυμα Εκπαίδευσης είναι ένα σύγχρονο Ελληνικό Εκπαιδευτήριο, προσανατολισμένο στη Δια βίου Εκπαίδευση και Επιμόρφωση Ενηλίκων. Σκοπός του είναι να παρέχει υψηλής ποιότητας εκπαίδευση σε ενήλικες που στοχεύουν να ξεχωρίσουν επαγγελματικά και προσωπικά. Το ΑΙΕ ιδρύθηκε το 2000 και μετά από 20 χρόνια συνεχούς ενασχόλησης με το πεδίο της Εκπαίδευσης Ενηλίκων, έχει την τεχνογνωσία, την υποδομή, την εμπειρία και την εκπαιδευτική μεθοδολογία, για να προσφέρει εξειδικευμένες υπηρεσίες σε ενήλικες, που θέλουν να βελτιώσουν τις γνώσεις και να αυξήσουν τα επαγγελματικά τους προσόντα.

Το Ανοικτό Ίδρυμα Εκπαίδευσης με αριθμούς:

- **20 χρόνια λειτουργίας** και επαγγελματικής ενασχόλησης αποκλειστικά με τη δια βίου μάθηση και επιμόρφωση ενηλίκων
- **700 τμ** σε ένα αυτόνομο κτήριο με πλήρως εξοπλισμένες αίθουσες (αμφιθέατρο, αίθουσες διδασκαλίας, αίθουσα ψυχοκινητικής, αίθουσα θεατρικού παιχνιδιού), βιβλιοθήκη, βιβλιοπωλείο, και ανοικτούς χώρους ξεκούρασης, φιλοξενούν τις εκπαιδευτικές και πολιτιστικές δράσεις στην Αθήνα.
- **2 διαδικτυακές εκπαιδευτικές πλατφόρμες (Olat & moodle)** με ελληνικό περιβάλλον εργασίας χρησιμοποιούνται για την e-learning εκπαίδευση και προσφέρουν περισσότερα από 3.000 διαφορετικά μαθήματα οργανωμένα σε 3 διαφορετικού τύπου προγραμμάτων: μακροχρόνια (12-18 μήνες), ταχύρυθμα (4-8 μήνες) και σεμινάρια (2-4 μήνες).
- **38 κύκλοι επιμορφωτικών σεμιναρίων και ημερίδων**, με περισσότερα από 2.000 σεμινάρια έχουν υλοποιηθεί σε όλη την Ελλάδα.
- Περισσότεροι από **15.000 ενήλικες**, έως και το Δεκέμβριο του 2019, έχουν παρακολουθήσει τα ετήσια προγράμματα επιμόρφωσης (δια ζώσης και e-learning). **Σχεδόν 70.000** επιμορφούμενοι, έως και το Δεκέμβριο του 2019, έχουν παρακολουθήσει τα δια ζώσης επιμορφωτικά σεμινάρια και τις ημερίδες σε όλη την Ελλάδα.

Ανοικτό Ίδρυμα Εκπαίδευσης --- www.anoikto.edu.gr

Εγκαταστάσεις Αττικής: Μενεμένης 5 Νέα Ιωνία Τ.Κ. 14231

Τ. 210.38.46.930 --- email: info@anoikto.edu.gr